

Angels Gregori va guanyar els últims Jocs Florals amb el poemari *Quan érem divendres*. ACN

Quatre poetes coetànies

VÍCTOR
OBIOLS

¿Té sexe la poesia? No, qui en té és qui n'escriu. L'escriptura femenina està condicionada per raons antropològiques i, segons ara afirmen els científics, anatòmiques i bioquímiques (el cervell d'homes i dones és diferent), però aquesta dona, en realitat, tanta diversitat i esplet com la masculina, amb els beneficis innegables que proporciona l'hemisferi esquerre. Això, en molts aspectes, la fa superior. I ho demostren aquí les poetes que acaben de publicar. Lu-

cia Pietrelli, com se'ns afirma a la solapa, "és una de les autores revelació de la lírica catalana". "Rega arrels a l'illa de Mallorca". No podia triar millor obrador per iniciar-se en la catalanitat. Ha publicat, amb aquest, cinc llibres de poesia, alguns ben guardonats, i acaba de debutar com a novel·lista a l'editorial Moll. La seva poesia és de llengua avançada, de caràcter estilístic dens. Entre un aleshores i un després hi ha una trama de desig en al·lucinació dialògica de veus que fa vertigen: "la vida es fa gola fonda". El gust per la tria lèxica i el doll de visió metafísica són prometedors. Quantes vegades trobem en un llibre

de poemes la cortesia d'un glossari? L'acabarem batejant Lúcia Pedrell? No hi fa res, ja està incorporada, ben vinguda, i ben avinguda. Una altra poeta nascuda a la dècada dels 80, Angels Gregori, presenta el seu quart llibre. Descoberta amb *Bambolines* el 2003, premi Amadeu Oller, vaig tenir el goig de tenir-la al Festival Internacional de Poesia de Barcelona com a veu novella. Diu en el pròleg Marta Pessarrodona: "Des del primer llibre, diria que Gregori sap emprar els mots i, poèticament, sap donar-los-hi vida. Així, des d'un paisatge, una ciutat, una bicicleta, prenen cos literari". Ben emparada amb epígrafs justos,

de poemes la cortesia d'un glossari? L'acabarem batejant Lúcia Pedrell? No hi fa res, ja està incorporada, ben vinguda, i ben avinguda. Una altra poeta nascuda a la dècada dels 80, Angels Gregori, presenta el seu quart llibre. Descoberta amb *Bambolines* el 2003, premi Amadeu Oller, vaig tenir el goig de tenir-la al Festival Internacional de Poesia de Barcelona com a veu novella. Diu en el pròleg Marta Pessarrodona: "Des del primer llibre, diria que Gregori sap emprar els mots i, poèticament, sap donar-los-hi vida. Així, des d'un paisatge, una ciutat, una bicicleta, prenen cos literari". Ben emparada amb epígrafs justos,

MORT D'UN AVIADOR
TARTAMUT
LUCIA PIETRELLI
ADIA EDICIONS

QUAN ÉREM
DIVENDRES
ÀNGELS GREGORI
METEORA

D'INCERTES
CERTESSES
MONTSERRAT
RODÉS
LABREU EDICIONS

SOTA EL
PARAIGUA,
EL CRÍT
ANTÒNIA VICENS
LLEONARD MUNTANER

d'Auden, Carner i Gil de Biedma, Gregori tanca el recull amb un poema escruixidor "que no hauria volgut escriure mai", *Constants vitals*, una sentida elegia a qui dedica l'obra: "Era necessari que tu existires per donar sentit al llibre; / i caldrà que et moris per treure sentit als dies". Amb Montserrat Rodés i el seu nou llibre ens trobem amb la constant consolidació d'un corpus poètic de llarg alè. Des que va decidir, ja fa anys, treballar conceptualment des de la unitat temàtica d'inspiració, i no des del aplec de peces independents, la poesia de Rodés no ha fet sinó créixer. Amb una màquina d'alt voltatge, furga en les microestructures de l'ànima i lliura un subtil combat cos a cos amb l'inefable. A *Partícules refractàries* compon baules ben encadenades amb versos a final i principi de poema. A *D'incertes certeses* culmina la jugada amb escriu. Rodés, en poesia, és sinònima de veritat. Closa, i feta de troballes.

L'elegant col·lecció *La Fosca* ens ofereix el segon recull poètic d'una narradora insigne, Antònia Vicens. Revelant-se poeta ens brinda un precipitat sublimat de ressons blakians, passant del sòlid al gasós, i viceversa, en un viatge que ens porta a travessar la llacuna estígia, trajecte implacable, sense mercè, construït amb una llengua esqueixada i aguada, penetrant. Amb un sentit de la circularitat tonal i del desenvolupament melòdic i dramàtic absolutament excepcional. Una lletra *d* minúscula, adjuntada al principi de cada títol de poema, com una excrescència corpuscular, amb sentit natural de preposició referencial, acaba de conferir especificitat al conjunt. Des de la saviesa d'una experiència verament vital, en què s'ha sondat la vida (el desig, el misteri, el no-res), entrem en un trànsit filat de precisió quirúrgica, amb els bells grops de l'estimada llengua balearica i una contundència existencial que ens acuba. Però que finalment, amb aèria gravetat, com tota gran poesia, ens depura. ♦♦

Les astracanades d'una turista brillant i xovinista

PERE
ANTONI
PONS

L'illa de Mallorca ha acumulat, històricament, una llarga tradició de visitants il·lustres que hi han vingut a passar una temporada o bé s'hi han instal·lat de manera indefinida. Per una d'aquelles paradoxes entremaliades de la vida, el primer viatger de renom que va venir a Mallorca i, a més, en va deixar constància escrita, va ser també qui va fer-ne un comentari més negatiu. Estem parlant de George Sand, la novel·lista romàntica (de nom real Aurore Dupin) que, entre finals del 1838 i principis del 1839, va viure a Palma (primer) i sobretot a Valldemossa (després), una experiència que relataria a *Un hivern a Mallorca*.

Gràcies a Antoni-Lluc Ferrer, que n'ha fet una nova traducció, amb un aparat de notes exhaustiu, una introducció utilíssima i una selecció de les cartes que l'autora va

escriure durant (o relacionades amb) la seva estada a l'illa, podem dir que per fi els lectors catalans disposen de l'edició definitiva d'un clàssic de la literatura de viatges del segle XIX.

Tot i que Sand intenta fer veure que va escriure el llibre mentre era a Mallorca, on havia arribat acompanyada dels seus dos fills, el seu nou amant, Frederic Chopin, i una criada en realitat no va escriure'l fins un parell d'anys després -el 1841-, estimulada per la lectura de l'àlbum de gravats de Laurens i la del *Voyage dans les îles Baléares et Pithiuses de Saint-Sauveur*, i ajudada per l'erudit perpinyanès Josep Tastu. Amb molt bon ull, Ferrer opta per posar en negreta i cursiva els passatges plagiatos o manllevats de les obres esmentades -nombrosos i prou extensos.

A més, Ferrer assenjala en moltes de les notes les contradiccions que hi ha entre les informacions de l'epistolari i l'obra. Tot plegat dela-

ta la poca fiabilitat del testimoni de l'escriptora, ple "de mentides literàries i falles de la memòria", pura autoficció esbiaixada.

Pel que fa al contingut, aquests són els materials que hi trobarà el lector: un relat de les experiències quotidianes de George Sand i companyia (el viatge en vapor des de Barcelona, el trasllat fins a la bella cartoixa de Valldemossa, la precària salut de Chopin...), unes quantes descripcions enciclopèdiques sobre l'illa, referències a fets rellevants del passat (l'empremta àrab, els xuetes, la Inquisició...) i algunes observacions sobre la realitat antropològica i sociocultural del país. Cal dir que aquestes observacions demostren la mateixa sagacitat per captar la singularitat identitària de Mallorca que les d'un turista britànic de Magaluf.

Dos trets són especialment destacables: la fascinació que el paisatge mallorquí desperta en Sand i el pro-

UN HIVERNA
MALLORCA/
EPISTOLARI...
GEORGES SAND
EDICIONS DE 1984
TRAD. ANTONI-LLUC
FERRER
474 PÀG./20€

fund menyspreu -l'odi, gairebé- que ella sent pels mallorquins. Per a Sand, Mallorca és un paradís precivilitzat que només pot ser valorat per la mirada d'un estranger cultivat i sensible. Ho resumeix així en una carta: "Som tan diferents de la majoria de la gent i de les coses que ens envolten, que ens fa l'efecte que som una pobra colònia emigrada que disputa la seva existència a una raça malvolent o estúpida". Les invectives contra els mallorquins -a qui titlla de primitius, estafadors i ganduls, i a qui sovint compara amb els francesos, tan superiors en tot- traspuen un xovinisme entre còmic i nauseabund. La mala llet contra els mallorquins i els èxtasis provocats per la bellesa del paisatge donen vivacitat i vigor a una narració descosida, escrita en un estil elegant i expressiu.

Tan ple de clixés i astracanades com de passatges preciosos, *Un hivern a Mallorca* constitueix una lectura molesta i apassionant. ♦♦